

DEBRECZEN

A DEBRECZENI ÉS VIDÉKI FÜGGETLENSÉGI PÁRT KÖZLÖNYE.

Egész évre . . . . . 10 ft — kr.
Félévre . . . . . 5 " " "
Negyedévre . . . . . 2 " " "
Egy hónapra . . . . . 1 " " "
Egyes szám ára 4 kr.

Felelős szerkesztő: **BARTHA MÓR.**
Kiadók: **HOFFMANN és KRONOVITZ.**

Hirdetést díj:

Hat hasábos petit sorért 5 kr. Nagyobb terjedelmű a többesről hirdetések alku szerint jutányos áron vételnek fel. Bélyegdíj minden külön beiktatásért 80 kr.

A tegnapi ünnep.

— Saját tudósítónktól. —

— aug. 3.

Szép és megható volt Debreczen ünnepe. Olyan jól esik ezt nekünk hírül adni. — Olyan jól esett látnunk az ünneplők ezreit, a mint zárt sorokban vonultak ki a névtelen hősök sirjához lerónni a hála, kegyelet és hazafiasság áldozatát s lelkesedtek a sir mellett elhangzott szép beszédeken s kigyúlt szemekkel, lelkes arczokkal hallgatták a himnusz felséges dallamát.

Tegnap méltó volt Debreczen önmagához. Ünnepe nem volt hivatalos ünnep, hanem asziveké, melyek elteltek szent érzésekkel, imára készítő buzgó áhitattal. . .

Szép és megható ünnep volt. Egy érzésben forrtak össze a szívek, együtt ünnepelt egész Debreczen!

A haldokló kőoroszlánt befedték a virágok.

Egyletek, testületek zászlói meghajlottak a szent sir előtt; ezer meg ezer ember zarándokolt el néma hódolattal, kegyeletű szívvel, ünneplő ruhában.

A sir felett elmondott beszédek csak a szívek dobogására válaszoltak. Szívből eredt, szívhez szólt mindegyik.

Néma csendben emelkedett szólás: a Komlóssy Arthur. Lelkes és szép megnyitó beszéde megfelelt az ő nemes és tiszta egyéniségének.

És a Bakonyi Samu beszéde. . . Fohásza az örök Igazsághoz, dicsőítő emlékezése a multra, fogadalma a jövőre, — messze elhangzott, szíveinkbe szállt.

Benedek János felséges strófái fölkellették a visszaemlékezés bánatos érzését, de a hit lelkesedését adták balszámul.

Balogh Imre bucsuszózata, Vecsey tanácsnok gyönyörű beszédje a Nagy Sándor emlékoszlopnál, az ifjuság képviselőinek lelkes, szép szavai s minden elhangzott szó méltó volt a nagy ünnepélyhez, Debreczen város gyászos emlékü, de összeforrasztó nagy napjához.

Legyen a nagy, összeforrasztó közös ünnepnek áldásos hatása.

Az a tegnapi lelkesültség, azok a tiszta, szent érzések maradjanak meg a hétköznapi unalmas robotmunkái közt is.

Legyen Debreczen közönsége mindig olyan egy érzésben és gondolatban, mint tegnap volt! . . .

. . . Azok a megtört, tisztos, agg harcosok pedig, kik tegnap könnyező szemmel álltak körül a félszázad éve elesett bajtársak sirját, nyugodtan tekinthetnek a közelgő éjszaka felé.

Ez a kor eszményekben szegényebb

talán a multnál, mint egyik ünnepi szónoklat mondá, de lelkesedni tud a multért s a mint megbecsüli a nagy küzdelem hőroszait, épen úgy készen fogja találni az újabb küzdelem, ha tán a „drága béren, piros véren“ szerzett kincs veszélyben forogna! . . .

Az ünnepségről a következőkben számolunk be:

Gyülekezés a kollegium előtt.

Tüzesen süttött az erős augusztusi napfény. A kollegium homlokzatára kitűzött két hatalmas trikolori nem lebbentette meg szellő. Egy óra körül mégis nagy néptömeg csoportosult a főiskola elé, várva a történelmőket. Fél kettőkor már a nemzetiszín jelvényes rendezők mindenütt láthatók voltak, programmot osztogattak s várták az érkező testületeket. A rendezők csoportjából kimagaslott Komlóssy Arthur főjegyző alakja, ki mindenütt ott volt, rendezett és utasításokat adott. Derült arczán igaz honfiai öröm látszott. Örvendett, hogy a magasztos ünnepély oly óriási közönséget hozott össze.

Nem sokkal fél kettő után már jöttek a testületek zászlóik alatt. Előbb azonban a tüzoltók érkeztek meg, kik PUBLIK Ernő főparancsnok vezetése alatt saját zenekaruk kísérete mellett vonultak be az udvarra.

Egymásután jöttek azután asztalos, timár fazekas, fesű, hentes, kerékgyártó, kovács, stb. ipartársulatok, Zion egylet, polgári kerekpáregylet (egyenruhában) Csokonai Kör, debreczeni honvéd egylet, Városi dalárda, Petőfi dalkör, munkás dal-gylet, Ács ifjuság dalegylete, Egyetemes önképző és dalegylet, Debreczeni ipartestület. Háromnegyed két órakor elenk mozgólódás támadt az úzreke menő közönség soraiban. A hatalmas tömeg egy parancsszóra váit ketté s utat engedett egy kis csapatnak, mely halálfejes zászló alatt katonás léptekkel vonult be a nagy udvarra. Míg a közönség előtt elhaladt a kis csapat, — sokszor, lelkesülten hangzott fel az éljenzés:

»Éljenek a 48-i honvédek!»

A tizenhárom egyenruhába öltözött hős pedig könnyes szemmel, de mosolyogva tekintett végig az ünneplő gyülekezeten, mely az ő dicső emlékü bajtársaik emlékezetét ily impozánsul ünnepli meg. Két óra körül lehozták a főiskolai ifjuság régi zászlóját is a muzeumból s az ifjuság e köre csoportosult.

Az udvar ekkor már teljesen megtelt küldöttségekkel. Három-negy ezer ember mozgathatótt ott, míg ugyanannyi a kollegiumtól a püspöki lakig elterülő ut két oldalán foglalt állást. Két óra után érkezett meg a város ötös fogatán SIMONFFY Imre kir. tan. polgármester, VECSEY Imre tanácsnok és tb. főjegyző kíséretében. A nagy tömegben a következők notabilitások neveit sikerült feljegyezni. Ott voltak SIMONFFY polgármester, KOMLÓSSY Arthur főjegyző, VECSEY Imre, RONCSIK Lajos tanácsnokok Debreczen város képviselőitében, CZEGLEDY Mihály főügyész PAPP László megyei első aljegyző és BUDAHÁZY mint Hajdúvármegye képviselői. KISS Albert országgyűlési képviselő, DICSÓFY József lelkész a debreczeni egyház képviselőitében. BENICZKY Miksa volt országgyűlési kép-

viselő az országos honvédegylet képviselőitében is. DOBIECZY Sándor m. kir. államvasuti üzletvezető és a hivatalnoki kar az üzletveze őség képviselőitében. Szepessy Gusztáv honvéd egyl. elnök, GERESSY Kalman tankerületi főigazgató, mint a Csokonai Kör egyik alelnöke. DR. OZORY István jogakadémiai dekan a főiskola képviselőitében. Fazekas Sándor főrealiskolai igazgató. DR. WOLAFFKA Nándor v. püspök apátplébanos. WEISS Sándor a Zion egylet elnöke, HOFFMANN Sándor titkar. DR. FEJÉR Ferencz ügyvéd, KERTÉSZ János a függetlenségi part alelnöke, DR. BAKONYI Samu a Csokonai Kör főtitkara. dr. BENEDEK János a Csokonai Kör titkara stb. stb.

Egy negyed három volt, midőn a menet a kollegium udvaráról kiindult. A kivonulás rendjét KOMLÓSSY Arthur alapította meg, kinek a rendezők egész csapata segédkezett. A menetet a tüzoltó egylet zenekara nitotta meg, mely után a 13 egyenruhás honvéd ment. A vonuló csoportot a Debreczeni ipartestületi zárta be.

A kollegiumtól kiindulva a Hatvan utcán haladtak a Bethlen utcáig. Itt befordulva a Mester utcára tettek át, hol azután egyenesen haladtak a honvéd sírok felé. A menetet óriási néptömeg kísérte. Az ablakok is tömve voltak, s a zászlóval feddiszített utcákon keresztül vonuló sereget mindenütt lelkesen megéljenztek.

Háromnegyed három óra körül a városon kívül volt a mene. Az ut, mely a szőlők közt a honvédsírokig vezet, szépen fel volt diszítve. Az alacsony házikokon nemzeti zászló lengett, egyik másik kapura ki volt tűggesztve Kossuth Lajos kepe körülveve illatozó virágokkal.

A menet azután lassan bevonult az elkerített honvéd sírokhoz, hol a magasaton helyeztek el a kiszállított kőoroszlánt. A luzerni minta után készült szinbolom nemesebb helyre igazán nem kerülhetett volna, mint a porladozó hősök felé.

Jóval az ünnepély előtt fel volt árasztva virágokkal és koszorúkkal. Az akaczfak árnyékosan borulnak össze felette, s éppen reá hullajak virágaikat, őszszel pedig leveleiket.

A koszorúk.

A kőoroszlánt csaknem befedte az a sok koszoru, melyet a kegyeletos polgárok és testületek a hősök sirja felé hoztak. Tudósítónknak a következőkben sikerült azokat összeírni:

»Debreczen sz. kir. város 1899 aug. 2. — A debreczeni csatatéri hős honvédek emlékére.» Letették SIMONFFY Imre és VECSEY Imre.

»A névtelen hősöknek — A debreczeni függetlenségi kör.» — Letették KERTÉSZ János és KOVÁCS József.

»1849 aug. 2-ikán elvérzett honvédek bajtársi emlékének — Debreczeni 1848—9-es honvéd-egylet.» Letette SZEPESY Gusztáv elnök.

»Dicső halállal meghalt honvédeknek — A főiskola ifjusága.» — Letette KUN Béla IV. éves jh.

»Névtelen hősök emlékének — A debreczeni leányok.» — Letették CSÉNGERY Kornélia és OESZTERREINCHER Berta.

»1849 aug. 2. — Debreczeni gazdasági egyesület.» — Letette VÁCZY János.

»Névtelen hősök emlékezetére — Cso-

konai kör. — Letette G é r e s s y Kálmán alelnök.

»Dicsőült hőseink emlékének« Debreczeni iparosfjúság egylete. — Letette az egylet elnöke.

»Hazaért, szabadságért elvérzett hősöknek — Polgari kerékpár egyesület.« Letette Z e l l i n g e r Vilma k. a., az egylet elnökének leánya.

»A névtelen hősöknek — Pusztatalki D a n k ó Mihály és családja« — Letette D a n k ó Mihály.

»1849. aug. 2-án elesett névtelen hősöknek — Iparos kör.« Letette az elnök.

»A névtelen hősöknek« — A timár ipartársulat. — Letette E k l i Gábor elnök.

»1849 aug. 2-iki hősök emlékének« — A fazekas ipartársulat — Letette T ó t h Bálint elnök.

Helyeztek azonkívül számtalan felirat nélküli koszorút. Élő rózsákat pedig kosárszámra hoztak debreczen lelkes polgárosszonyai s behintették vele az oroszánt.

Ünnepély a honvédsiroknál.

Egy negyedóraba került, míg a testületek elhelyezkedtek. Nem sokkal ezután K o m l ó s y Arthur főjegyző, a Csokonai-kör alelnöke, az ünneprevező bizottság faradhatatlan elnöke lépett az emelvényre s tartotta meg zúgó éljenzéstől számtalanszor megszakított megnyitó beszédét, a mely a következőképen hangzik:

Melyen tisztelt ünneplő közönség!

Debreczen szab. kir. város törvényhatósága ez év május havában tartott bizottsági közgyűlésén — a 48—49 es honvédek egyletének — a Csokonai kör által támogatott kérelmére elhatározta, hogy a debreczeni csata évforduló napját — a mai napot — nagyobb mérvű ünnepélyekkel üljük meg. Hozzájárult azon javaslatához, hogy az emlékkertbe ideiglenesen felállított kőoroszlán emlék — eredeti rendeltetési helyére — ide a honvédtemetőbe szállíttassék át és itt a nagy sírhalmon állíttassék fel. Az emlékkertben pedig helyére szabadság-szobor emeltessek.

E határozatok végrehajtására városunk közgyűlése a tanács, a 48—49. honvédegylet és a Csokonai-kör kebeléből alakított 12 tagú bizottság feladatának részben meg is felelt akkor, a midőn a kőoroszlán emlék itt áll, a 112 vitéz honvéd hamvaira domboruló nagy sírhalmom, méltó és jogszerűtől megillető helyén. A Nagy Sándor halmán pedig impozáns emlék emelkedik. De meg fog felelni e bizottság feladatának második és fontosabb részében is — mert hiszem és vallom, hogy ha mindenki oly őszintén óhajtja, mint én, egy a szabadság-szobor a kitzótt két év alatt — sőt talán előbb is — büszkén fogja hirdetni a magyar szabadságot a nagytemplom és a kollegium közötti emlékkertben.

A mai emlékünnepek rendezésére is e bizottságot kérte fel városunk hatósága s én boldognak érzem magamat, halat adok Istennek, hogy megérnem engedte, miszerint e szent napon, az 50 év óta jeltelenül állott nagy vérdombon, kiengesztelődött hősi hamvak felett a rendezőség nevében én üdvözölhetem szívem egész melegével a mélyen tisztelt ünneplő közönséget!

S a midőn felhívom önöket, hogy imádozt, zengtetes magyarnyelvünkön dicsőítsük a hőshonvédek emlékét — a midőn kérem, hogy gyönyörű magyar nemzeti dalaink élénkítésével ringassuk magunkat, szívünket és lelkünket hazafias, édes érzelmekbe: az emlékünnepelet ezzel megnyitom!

Az éljenzés csillapultával M á c s a y Sándor karnagy megadta a jelt s a 240 tagból álló monstre dalárda razendített a Hymnusra. A nagy tömeg megilletődötten hallgatta a szent hangokat, melyek elhangzása után dr. B a k o n y i Samu tartotta meg beszédét.

Sokszor hallottuk már B a k o n y i drt beszélni, de ilyen szépen, lelkesen és fellillanyzóan kevésszer. Beszéde megérdemli, hogy minden polgár szívébe vessen, a benne levő örök igazságokat soha el ne felejtse. A

beszédet a szerző szíveségéből egész terjedelmében a következőkben közöljük:

Dr. Bakonyi Samu beszéde.

Ünneplő gyülekezet!

Köböl épült templomokban imádkoztunk ma te hozzád Seregeknek Úra. Főként szolgálád ékes ajakáról szívünkbe szállottak igéd, de a vallás szent vigasztalásával a mai napon még nem elégedett meg a mi lelkünk és hogy a te örök akaratodban való megnyugvás reményével töltse bé szíveinket, az emlékezet és gyász, a fájdalom és hála elvezetett beonunket ide a Te szabad egeddél boltozott legdicsőbb templomodba, Szabadság Istene, legszentebb oltárod elé, hőseinknek sírhalmára.

Oh adj hát nekem gyengének erőt most is, Te ki minden erőnek kuffeje vagy, miként megerősítéd a gyöngye ifjút, midőn 20 évvel ezelőtt e szentelt hantok fölött a Te neved érdemtelen ajkaira vevé, hiszen a férfi megörzvé hiven, mit a gyermek a Te, dicső vértanuid sírján tanult. Ne vond meg hát tőlem a Te segedelmed most sem, Te minden segedelem Úra, hogy e bus naphoz méltóan hirdethessem a Te örök igazságod, hogy a kik bánattal borítva jöttek, távozzanak vigasztelt szívvel s kik a vesztett csata gyásztát siratják, keljenek mind új diadal munkájára és mind-azok, kik eddig a csüggedő lemondás utján haladtak, emlékedő lélekkel induljanak immár Te utánad, hiszen Te vagy az Ut, az Élet és Igazság! Amen!

*

Csodás rendeltetés jutott neked édes szülőföldem, és Debreczen az ötven év előtti tragédiában.

Mikor kilencz oldalról tört ránk az ellen s az ifju főváros is hatalmába került, téged tett a magyar szabadság őrvárosává, annak prófátája. Falaid közül intézte a világ legdicsőbb küzdelmét. Innen indultak hadba az ő messiási szavára született vitéz csapataink. És a hősrégék idejére méltó, világra szóló fényes csaták egymásután érkező diadalhíre itt kellett a szívekben fegyverek győzelmé iránt megingathatatlan erős hitet.

És hajh, ma ötven éve, itt kelle lefolyni a csatanak, mely a tizszeres ellenségnek egész jograbió hadjáratában leghatározottabb győzelmé volt, s a melyen tul nem volt többé győzelmé a magyarnak.

Debreczen a diadalok tetőpontján és Debreczen a vesztett harc után! míg benned magyar lakik, végtelen időkig lelkesítsen ama-zok bü-zkesége, de mellette éljen szivedben eme gyásznapi emléke is, hogy soha el ne feleljtsd az köved az örök tanuságokat, miket a népek gondviselő atyja, te általad nyujt nemzetednek.

Elbukánk e napon de bukásunk még sem volt kudarc, mert bár az óriás tulerót maroknyi hadunk meg nem győzheté, a honvéd név hősi dicsősége az elveszett csatát sötét fájdalommal is átragyog mind e mai napig és fenyleni fog, míg magyar szívből bánat- és örömköny fakadni tud. Kinek ünnepét csak néhány napja ültük, a szent időknek csodás hőse, költő-apostola zengi:

„Isten után legszebb és a legszentebb név
A honvéd nemzet!”

Sz nt vala akkor és szent mi előttünk ma, kik mindennapi szürke létünk küzködő bajában megemlékszünk rólatok, porladó dicsők, hogy éltünk faja a ti verekéből fakadt, hogy az idők teljességének ígérétét a nemzetek istene a ti vértanuságotokkal megpecsételé.

Gyuljon fel azért az emlékezet világa, nyiljék meg az idők kárpitja: lássatok...!

Az országtól délre és északra széles tengeri-földek terülnek el. Magasra nyuló bokretáit a rekkenő nyár hevében szellő is alig lengeti. A messze pusztában a gulya, ménes delelőt tart. A forró déli nap mozdulatlan csöndje mindentele. Egyszerre távoli mennydörgés morajlik végig a határon, zivatar közeledik: a nyolczvanezeri orosz főserég, maga a fővezér Paskievits varsói herceg, a testvér lengyel nemzet leigazójának vezetése alatt.

E tengernyi had ellen kellett a mi nyilt városunkat honvédeinknek védelmezni. Tizedrésnyi seregünknek nem volt jobb sánca, mint az előtte elterülő tengeri földek, amelyek védelme alatt úgy otudott helyezkedni, hogy csak négy század és két ágyu volt látható.

Tüzér-égünk csodákat művelt. — Működését a czarhoz intézett jelentésében maga Paskievits mesterinek mondja. Ekkor, hogy megkerülje, teljes négy üteg-t küldött, Gillenschmidt tábornok vezetése alatt balszárnyunk ellen. Míg a rémes ágyuharcz tovább dühöng, négy orosz dandár teljes hadi rendben, kozákok és cserkeszek beláthatlan ezreinek fedezete alatt megindul a főtámadásra.

Oh harcolt a honvéd itt is, mint Nagy-Sallónál, Kápolná- és Isaszegnél. Mesébéli hőg volt a honvéd itt is; vitézségének példája innen is bevilágít messze századokba. De egyenlőtlen volt a küzdelem és futár futár után hiába nyargalt a várva várt segedelemért. A hősi önfeláldozás mind hiába volt. De a honvéd megtanulta imádozt dainokától, hogy:

»A hazaért halni, legnagyobb boldogság
Ezen a világon.»

Ez az egyetlen boldogság jutott nektek osztályrésztül itt hamvadó névtelen hőseink, kik ifju nő, gyermek, szülő, állást, vagyont, az életnek minden boldogságát, mind ott hagyatátok, feláldoztatok a halálnak ezen egyetlen boldogságáért!

Hogy a titáni harcot nem jutalmazá diadal, nem a sereg és nem a vezér hibája volt, Debreczen immár a világsi passió-utnak első nagy gyász-statiója lett.

Es mikor a bekövetkező nemzeti kinszenvedésnek a névtelen hősök verével szentelt helyen a sötétedő multba vissza sóhaj-tunk, elboruló tekintetünk fölragyog a fénytől, melyet emlékezetünkre a mi vesztett csatánk vezérének magasra alakja áraszt. Fonjunk e napon koszorút az ő emlékének, ki annyi dicső közt egyik legdicsőbb vala. Nagy Sándor József az aradi tizenhárom egyike volt ő, kiről méltán mondja a nagyváradi szülőházát jelző emléktábla:

„Nagy voltál névre, nagy bajnoki szivre hazádhöz,
Nagy lelked bün volt törpe bakó id előtt» . . .

Keb lbarátja Damjanics mellett ő volt hadseregünk legnagyobb ideálistája s klasszikus műveltsége az élethivatásul választott katonai pályának is nemesebb, szinte gyöngédebb fel-fogá-ára képesíté. Egyben azo ban ez adott jellemének megalkuvást nem ismerő, nem is tűró határozottságot is. Így érthetjük meg igazán, hogy midőn a fővezér Budavár bevétele után akként nyilatkozott, hogy »Megszabadítaná az a hazát, ki Pompejus ellenében Caesar szerepére vállalkoznék.« Nagy Sándor József azonnal így válaszolt: »C a e s a r m e l l ő l B r u t u s s e m h i á n y z a u é k !«

Ez amaz őszhangzatos lélek, melynek főjellemonása a tiszta hazaszeretet sugallta hősies kötelességtudás volt. Ott volt ő, nem úgy, mint némely rágalmozói maiglan állítják, a mi gyászos csatánkban is mindenütt, a hol legnagyobb volt a veszedelem, a legsűrűbb golyózáporban is. Hogyan is véthetett volna ő a kötelesség ellen csak egy hájszálnyt is életében, aki dicső társai között is oly nagy, annyira nemes volt — halálában?!

Mily gyöngéd szíve lehetett ennek a kemény katonának, aki ott, az aradi Golgothán, mielőtt magát a bakó kezébe adná, odamegy Daubek hadbíróhoz s kezét fogva bucsuzik el tőle, megköszönve neki, hogy az osztrak vérbíroság előtt őt mentegetni mertte. És mikor a vigasztalására rendelt lelkipásztor nem tudva magán uralkodni, sirásra fakad, még ő vigasztalja: »A könny itt már hasztalan, tisztelendő ur, inkább imádkozzunk!« »Emelt fővel, leirhatatlan büszkeséggel lép a bitóhoz s mikor a bakó már nyakára tevé a kötelet: »Éljen a haza!« kiáltással adja ki hősies lelkét.»

Szent vértanunk! Oh hallod-e a minden-ség Urához közel, haló ajkadnak végső imája, miként visszhangzik élő magyarok ezreinek szívéből: »Éljen a haza!«!

Ez az imád-ág, a te lelked utolsó fobásza vezetett minket ide, méltó bajtársaid sírjához s ezzel vonulunk innen odább a szerencsétlen csata színhelyére, hogy zarándok-utunkban hódoljunk ott is fényes emlékednek.

Es aztán... visszafordulunk ismét, hazatérünk a városba, kiki a maga foglalatosságához, a zakatoló élet durva zajában sóhajtván kérdezzén: »Vajh ki az és hány az e kicsi nemzedékből, ki a ti életek, a ti halálotok példáját követni kész, követni képes?»

Ti még itt vagytok velünk, tépett zászlókat meghajtva, talan utolsó »istenhozzátot» mondani ez elesett bajtársaknak, hogy aztán, ki tudja, nemskára, — hiszen »hervadoztok, multok, hulltok» — örök pihenésben egyesüljetek velök.

A természet kérlelhetetlen rendje szerint nyugvóra hajlik a ti napotok, mint a hogyan immár mulóban van s befejezéshez közeledik ama dicső évek ünneplése is.

Megünnepeltük hajnalat ti véletek, együtt siratjuk alkonyat. De ti tudjátok, hiszen cselekedéteket és ime látjátok, hogy a népeknek nem lehet örök éjszakája, mert:

«a ki kész a hős halálra,
Az diadalmaskodni fog.»

A nemzet él és munkál; eszményei talán szegényebbek, mint a hős-időkben, de nem érdemelné meg letezését, ha a ti szent példátok, ti élő es elesett igazak, lelkét ha kell, tette nem hevitné.

Nyugodjatok meg azért mi hőseink, a bánkódó kétséget legyőzi majd az igazság ereje és a halálra sebzett oroszlan, mit most oltárkövül e szent sírok fölé emeltünk, életre kél még, retentő tüzzel törvén előre, hogy letiporja miód ami még bántja a magyart, És akkor újra:

„Megéneklém majd diadalmadat
Szabadság, és a szent halottakat,
A kiknek vére volt kereszt-vized
S halál hőrgése bölcső-éneked.
Meg kell, hogy érjem azt a szép napot,
Mídon áldásodat reám adod
S mi annyi átok-telej év után
Sirunk, mosolygunk az öröm mián,
Mídon mit még láncunk ad a nesz.
Egy szabad nemzet imádsága lesz!
Meg kell, hogy erjem azt a nagy napot...»

Közönségünk tájékoztatására megemlitjük, hogy dr. Bakonyi Samu ezeltől 20 évvel tehát a csata 30 éves évfordulóján mint collegiumi tanuló emlékbeszédet mondott ugyan-csak aug. 2-án a honvéd sírok felett. És valóban igaza van a szónoknak a mit az ifju 20 évvel ezeltől a vértanuk sírjánál tanult, a férfi megőrizte híven.

B a k o n y i Samu dr. beszéde után dr. Benedek János a Csokonai Kör titkára szavalta el gyönyörű költeményét, Gyönyörű apotheoizisa ez a dicső honvédeknek s hallatára lábba jött a közönség. Perczekig tapsoltak, éljeneztek szerzőt, ki után B a l o g h Imre nyug. kirtablai bíró mondott gyönyörű, mély tartalmú és igazán megható bucsuszózatot. Majd Varga Imre joghallgató helyezte el az ifjuság koszoruját a sír alomra szép beszéd kíséretében. Remek beszédek után helyezték el a Csokonai Kör és Debreczen város koszoruját G e r e s s y Kálmán és S i m o n f y Imre kir. tan. polgármester. Végül a debreczeni dalegylet Mosonyi »Szentelt hantok» cz. dalát énekelte el.

Honvédsírok.

Benedek János költeménye.

Honvédsírok fölött úgy leng a fa lombja,
Mintha sötét gyasznak lobogója volna.
Mintha meggyászolná a lomb is a multat,
S kik véres csatában a honért elhultak.
Pedig e mult nekünk örökös dicsőség, —
S mi gyászolnánk-e meg a nagy multak hősét?
Jobb odalenn néktek
Hamvadó honvédek;
Ha feltámadnátok,
Csak vissza vágynátok.

Roskadozóban volt az elnyomott haza,
Erős karotok volt egyetlen támasza;
Sárba nem tiporját: soha lobogóját,

Ha — mint tietek volt — olyan karok óvják.
Csábít a zsarnokság kincscsel, ranggal, bérrel —
Ti csak azt véditek utolsó csapp vérrel.
Jobb odalenn néktek
Hamvadó honvédek;
Ha feltámadnátok,
Csak vissza vágynátok.

Mintha kardotoknak mindenik csapása
A tüzes villamnak volna lobbanása;
S mikor ágyuitok haláldalt zengének,
Mint hogyha haragja dörögne az egnek.
S lelketek lángjában mintha eget verve,
Egne három század ezernyi keserve —
Jobb odalenn néktek
Hamvadó honvédek;
Ha feltámadnátok,
Csak vissza vágynátok.

A ti jelszavatok: szabad Magyarország!
Jogát Isten adta, el ördögök orzák.
Eltiprani népünk bár egy félvilág száll,
Ti nem ingadoztok, mint a gyenge nádszál.
Lábatok lerokadt, szívetek elvérzett,
De épen maradt egy: a büszke önérvet...
Jobb odalenn néktek
Hamvadó honvédek;
Ha feltámadnátok,
Csak vissza vágynátok.

Fenkölt lelketekben — az eget verdesvén —
Tiszta szent lángjával lobogó az eszmény.
Legszébb hevülésre igazságért lobbant,
Testvéri érzésben a szív össze dobbant.
S az élet-vásárnak kísértési ellen
Erős vértetek volt: sziklaszilárd jellem.
Jobb odalenn néktek
Hamvadó honvédek;
Ha feltámadnátok,
Csak vissza vágynátok.

Egy volt szíveteknek, csak egy a mi drága,
Egy volt ajkiteknek forró imádsága;
Csak ennek hajtátok odaadón tédret,
S nem vezetett egyéb, csak ez az egy érdek:
Az a szent lobogó, az a tépett foszlány,
Ezt védte halálig a sébztt oroszlan.
Jobb odalenn néktek
Hamvadó honvédek;
Ha feltámadnátok,
Csak visszavágynátok.

Boldogok, kik sirba — eltelve reménnyel —
Hajnalban szálltatok, nem zord, borus éjjel;
Kiknek hü szeretet örzi síri ágyát,
Kiknek halás ajkak porait is aadják.
S kik odalenn csöndben csak arról álmodtok,
Hogy magyar hazátok független és boldog —
Jobb odalenn néktek
Hamvadó honvédek;
Ha feltámadnátok,
Csak visszavágynátok.

Az itt maradtok küzdenek az étellel,
Ha adott is a sors, kétszer annyit vett el;
Az egykori hősök megtört, öreg szolgálak,
Kik sorsuk igáját csüggetegen hordják.
Bizakodnak néha uj agg Simeonként
S mint falevél, hullnak, elmulnak lassanként —
Jobb odalenn néktek
Hamvadó honvédek;
Ha feltámadnátok,
Csak visszavágynátok.

De nem, nem aludt ki még az a szent fáklia,
Itt szunnyad szívünkben égre csapó lan gja
Szabadság istene raok deríti arcját,
Megvivjuk még egyszer a szabadság harcát;
Nyiljék akkor e sír közepében ketté:
Váljék, a mi vagy volt, valóságga, tetté. —
Ha felébrednétek,
Ti dicső honvédek,
Megtörne ez átok,
S velünk maradnátok!

Balogh Imre nyug. táblai bíró bucsuszava.

Dicsőült bajtársak!

Elsirtuk mi is forró könnyeinket, mi, az
öreg honvédek, a kik mint a letűnt 50 évi
időköz mértföld-mutatói, mint sírtok elkor-
hadt fejfái még ma is itt állunk szent ham-
vatok felett.

Elsirattunk benneteket, de megsirattuk a
sok ezer meg ezer elhullott hős bajársainkat,
kik közül igen sokan, ma is jeltelenül poria-
doznak a hazai hantok alatt.

E nagy fájdalmak közepette vigaszt s
csakis egyedüli vigaszt abban talál lelkünk,
hogy véretek, ti dicsők! nem hiábn ontot-
tátok, mert hiszen e kiömlött drága vér ter-
mekenytette meg a haza feldult rögeit, — e
drága vérből sarjadzott föl — habár lassan,
s csak vártva — egy kis törpe cserje, mely
ma már mint egy nagy terebélyes fa, e haza
minden porát nyelv- és valláskülönbőség
nélkül áldó és ölelő kar ágaival, egyenlően
megvéd, egyenlően bétakar.

E fa a szent szabadság örök élő fája!!!
Hogy ez így van, hogy ez így lehet, az
hős bajtársak a ti dicsőségeitek, az a honvé-
dek eltörülhetlen érdeme.

Azert nyugton sludhatjátok síri örök
álmotokat, mert a kegyelet virraszt hamvaitok
felett.

Ime a hálas utókor most is megjelent,
és meg fog jelenni időről-időre, hogy az elis-
merés koszoruját sírtokra helyezze, az ifju
nemzedek még azért is, hogy nagy példaito-
koo okulva, a haza és szabadság iránti sze-
retetökben megerősödést nyerjenek s fogadást
tegyenek e szent hantoknál, hogyha a haza
újra hívni fogna, felragadjak azon kardot, a
mely alnokul megbénított kezeinkből akkor,
Ott kihullott.

Ily nagy, ily magasztos hivatást teljesített-
tek ti dicsőült szellemek, s teljesítsetek is, míg
egy magyar él a harmas bérce között; s zeng-
jétek füleibe azon fényes kor egyik dalnokának
eme felhívó szótát:

Ha irsz, csak honszerelmet zengjen minden dalod,
Ha térsz, szíved kövesse meghívó angyalod,
Ha méssz csaták ölibe, szakítsd föl kebledet:
Hadd lássák a kiömlött vérben szerelmedet.»

Es most Isten veletek a viszont látásra
Hadur fényes sátorában.

Vonulás a Nagy Sándor halomhoz.

Fel 5 felé jart az idő, mikor a honvéd
sírok előtt véget ért az ünnepély. A közön-
ség oszladozni kezdett. A menet pedig a Nagy
Sándor halom felé indult. Gyönyörű látvány
volt nézni a nemzetiszín zászlós és jelvényes
csapatot, a mint hazafias dalokat énekelve
vonult a hős tábornokról elnevezett halom
felé. Fél óra telt bele, míg megerkeztek. Az
elhelyezkedés után rögtön kezdetét vette az
ünnepély.

A közönség azon a halmon foglalt ál-
lást, ahonnan Nagy Sándor a csatát igazgatta.
A halmon 15—18 méter magas gyönyörű em-
lék áll, a mely Tóth András művészetét
dicséri. Ez várt leleplezésre. Az emlék egy
csooka gulán nyugvó 8 méteres oszlop te-
tején termésköböl faragott gömb van. A vá-
ros felé néző oldalán emléktábla van elhe-
lyezve.

Elsőzör a Petőfi dalkör énekelte el a
Szabadságharcz dalát. Azután V e c s e y Imre
tartotta meg magas szárnyalásu igazi hazafias
hangu emlékbeszédét. A szónokot lelkesen
megéljenezték. Beszéde közben hullott le az
emlék oldalában elhelyezett tábla leple. Ez-
után K u n Béla szavalta el nagy es mély
hatás mellett alkalmi költeményét. A fiatal
poétát percekig tapsolta a közönség. Ezután
a koszoru elhelyezése következett. Simonfi
Imre kir. tan. polgármester, ki maga is hon-
véd volt — szép beszéd kíséretében tette le
a város koszoruját az emlékre. Ezután B e n i c z k y Miksa volt országgyűlési képviselő
mondott magas szárnyalásu beszédét. A kiváló
férfi, ki egyszersmind az országos honvédegy-
letet is képviselte 1848—9-ben a 26-ik hon-
véd ezred tisztje volt, s részt vett a debre-
czeni cs. tában. Mint szemtanu beszélt az el-
érdekes vonzó előadásban mely az óriási kö-
zönséget mélyen meghatotta. — Beszéde végé-
vel lelkes ovációkban részesült. Következtek
az egyesületek és testületek. Majd a monstre
dalárda a Szózatot énekelte el, mire a gyö-
nyörűen sikerült ünnepély véget ért.

H I R E K.

Ecsedi Kovács Gyula.

Debreczen, aug. 3.

A magyar színművészetnek nagy gyász van. Egy nagyteheségű munkása, kinek irodalmi neve is szépen ragyogott, tegnap éjjel kiszívenedett.

Szinte hihetetlennek tetszik előttünk, hogy Magyarország szegényebb egy nagy színésszel. Nem tudjuk elhinni, hogy E. Kovács Gyula halott. Segesvári dicsősége után ily hamar ekövetkezett volna a vég — alig tudjuk elbinni. Az éjjel, Segesvárról hozta a táviró ezt a megdöbbentő hírt, mely gyász a művészetnek, gyász az irodalomnak, az egész nemzetnek, mely egyik lángtehetségű fiát veszíti el. A hír, különösen gyászbaborítja Erdélyt, melynek a művész hosszú időn át bevezetett kedveltje volt. A hal ugyszólván a közönség szemelattára nyújtotta felé karját. Erdély népe és az a roppant tömeg, mely Magyarországból sereglett a Petőfi-ünnepre, Segesvárot látta, hallotta E. Kovács Gyulát, a mint Jókai Apotheozisát szavalta. Azt akarta, hogy a sok ezernyi hallgatóságot fölragadja a lelkesülés azon régiójába, melyben az ő magaröptü lelke szárnyalt. Nemes dobbanású, lángoló szíve minden érzését, költői lelke mely értelmiségét öntötte minden egyes szóba. És lelkesített, hatott; könnyeket csáit a szemekbe. A leghidegebb arcok is át-zellemültek. A bércek visszhangozták hatalmas hangját. De mikor elhangzott az utolsó szó, összerogyott. Azóta vívódott a halálát, mely végre is legyőzte a robusztus dalia alakot. A teheségnek keitős lángja lobogott ki benne, mert nemcsak hogy nagy művész, de kiváló költő is volt.

Erdélyben ő emelte a színészetet arra a színvonalra, a melyen áll és ezért halálával pótolhatatlan őrít hagy maga után. A nemzeti művelődésnek egyik legtörhetlenebb, leglánglelkűbb harcosa volt. Debreczenhez különös kedves emlékek csatolták. E. Kovács Gyula debreczeni theológus volt és innen ment a színpadra.

Sokszor felkereste városunkat vendégszerplésével, s jól esett neki a debreczeniek rajongó szeretetének megnyilatkozása. A Csokonai-körhöz is kedves kötelek k fűzték.

Ha Széll Farkas felkérte versírásra mindig szívesen engedte t. Legutóbb a színészeti jubileumra irt gyönyörű költeményt — Emlékezzünk régiekről címmele.

1896-ban ünnepelte színészetének 40 éves jubileumát. Ez a kalommal 3 estét át Debreczenben is játszott. A közönség tüntetőleg ünnepelte a nagy művészt, kit ez a 3 est még jobban hozzá fűzött Debreczenhez.

Utóljára a színészet 100 éves jubileumán láttuk. Bánkban Peturját játszotta a zsal a csodás művészettel, mely őt a legnagyobb magyar tragikussá tette. Ugyanakkor Jókai színművének, Dózsa Györgynek cím-szeretpét is alakította. A jubileumi ünnepségek alatt kitörő jó kedve volt. Látszott, hogy nemes szívének jól esik a közönség elismerése.

A Csokonai kör koszorút helyez a nagy színész koporsójára s a temetésen képviseltetni fogja magát. E tárgyban a választmány ma fog határozni.

A katasztrófa tegnap éjjel állott be. A napszúrásokon kívül tüdőgyuladást konstataáltak az orvosok, ez ölte meg a különben erős fizikummal megáldott művészt. A holttestet Segesvárról Kolozsvarra szállítják. Itt lesz a temetés.

E. Kovács Gyula (Ecsedi) született 1839. febr. 14-én Gebén (Szathmárm.) debreczeni theológus volt. 1856-ban lépett a színi pályára. 1872-ben a kolozsvári, majd a budapesti nemzeti színház tagja, 1882. óta működött Kolozsvárott. Jellem és hősszerelmes szerepeket játszotta. Kiválóbb szerepei Coriolanus, Antonius (Julius Caesarban), Hamlet, Lear király, III. Rikárd, Othello, Kean, Edmund, Bánkban, Petur-ban stb. Költeményei 1868. és 1892-ben jelentek meg. Tagja volt a Petőfi társaságnak.

repeket játszotta. Kiválóbb szerepei Coriolanus, Antonius (Julius Caesarban), Hamlet, Lear király, III. Rikárd, Othello, Kean, Edmund, Bánkban, Petur-ban stb. Költeményei 1868. és 1892-ben jelentek meg. Tagja volt a Petőfi társaságnak.

Lapunk szerkesztősége, kiadóhivatala és a Hoffmann és Kronovitz könyvnyomdája az Ipar és Kereskedelmi bank, piactér utca 49. számú házában, a főpostával szemben helyeztetett át.

* **A polgármester szabadságán.** Városunk polgármestere Simonffy Imre kir. tanácsos a ma reggeli gyorsvonattal utazott el családjával együtt 6 heti szabadságra a nemetországi Reichenhall fürdőbe. Távolléte alatt Komlóssy Arthur főjegyző, polgármester-helyettes, vette át hivatalát.

* **A rendőrség és a tegnapi ünnep.** A tegnapi hazafias ünnep alkalmából délután szünet volt az összes városi hivatalokban. A rendőrségnél is csupán központi szolgálat volt. A mezőrendőrség tisztviselői Ács Nagy Ferencz, Orósz László fogalmazók s a rendőr biztosok, a központ részéről Dezső László fogalmazó és Mihályi rendőrkormányzó tartották fenn a rendet, nagy körültekintéssel, mely dicséretet érdemel.

* **Dr. Nagy Zsigmond távirata.** Dr. Nagy Zsigmond tanár, pártunk kitűnősége, ki jelenleg N.-Röczen nyaral, a tegnapi ünnepélyre a rendezőbizottsághoz a következő táviratot intézte:

Városunk kegyeletos ünnepén szíven teljességével veszek részt. Legyen áldott hőseink emléke.

Dr. Nagy Zsigmond.

* **Elkeseredett tolvaj.** A költős kert fairól alá csüngő alma és körteágak nagyon csábítólag integettek Balogh Béla foglalkozás nélkül csavargóra. Nem tudva a csábításnak ellen állani, beugrott a kerítésen s szedegetni kezdte a mosolygós körtéket és almákat. A végzet azonban a csász személyében utól érte. Megfogta és befelé vitte. Utközben Balogh Béla ugylátszik nagy lelki küzdelmeken ment keresztül. Talán szegyelte a dolgot, vagy megakart ugrani — elég az hozzá, hogy elkeseredésében kést rántott elő s a császre rohant. A szegény csász meglepetve védekezett, sikerült is a támadót letéperni, de az már akkor a bicskával jobb kezét megszurta. Ekkor már megkötötte a tolvajt s úgy véres kézzel tett jelentést az esetről a kapitányságnál.

* **Debreczenben nincs ragadós tüdőlob.** A mai napon már teljes bizonyossággal mondhatjuk, hogy azon előfordult állítólagos ragadós tüdőlob eset, mely városunk gazdaközönségének annyi aggodalmat okozott s mely miatt a törvény által elrendelt szigorú intézkedések foganatosították, tulajdonképp csak gyanus tüdőlobok eset volt. De igazolta az állatorvosi akademia legelső szakrónak utólagos felülvizsgálata, va amint a miniszteri kiküldött szakértők által már 10 nap óta a legnagyobb eréllyel és körültekintéssel folytatott vizsgálat és nyomozás eredménye is. Ez ügyben Király Gyula tanácsnok vezetése alatt a minisztériumnál fentjart küldöttség ezek folytán az állategészségügyi osztály vezetésével megbíott dr. Bárdossy min. tanácsosól azon megnyugtató választ nyerte, hogy a mennyiben a pár nap alatt végregeesen befejezendő vizsgálat során sem merülnek fel a ragadós tüdőlob jelenlétére való körülmények, a város határára elrendelt zárlat, kivételével természetesen a tüdőlob-gyanusnak talált állattal együtt járt marháknak, melyek további intézkedés ezután is zárlat és a leg-

szigorubb felügyelet alatt maradnak s időridőre ismételt vizsgálatnak lesznek alávetve, megszüntethető lesz s a vásárok, különösen pedig az augusztus havi országos nagyvásár is már megtartható lesz. Sokak előtt tetszetik feleslegesnek az aggodalom, valamint azon szigorú ovrendszabály es óvintézkedések, melyek ez ügyben ugy a városi hatóság, valamint a minisztérium részéről foganatba tetettek, de eltekintve attól, hogy azok törvényen alapulnak, egyedül hivatvák városunkat oly veszedelemtől es károsodástól megóvni, mint a milyen néhány év előtt Trencsén, Turóc és Lipóvármegyék jószág tulajdonosait érte, hol közel 3 millió frt értékű szarvasmarha esett áldozatul ezen legnagyobb mértékben veszedelmes ragadós betegségnek. — Egyébiránt annak városunk gazdaközönsége örülhet legjobban, ha a tett óvintézkedések feleslegesnek bizonyulnak s városunkban es annak határterületén nincs ragadós tüdőlob.

* **A mademoiselle — kényszeruton.** A mademoiselleről sokat beszéltek az utóbbi időben Debreczenben azok a körök, amelyek kedvelik a csintalanságot. Svájczból, egy sor igen szép hegy mellől való a mademoiselle, de amikor utra kelt hazuról, eltévesztette az utat. Parisba kellett volna mennie, az éji, tarka szép lepkék zajos üveghezába, hol sokra vihette volna. Idővel még regényt is írhat a Gil Blasba, a könnyüvérség hivatalos lapjába. A forróvérü svájci mademoiselle e helyett a prúd Magyarországra, annak legprűdebb városába, Debreczebe jött, a legeslegprűdebb foglalkozásban, nevelőnőnek. Ennyi prűderia nem illett az ő francia champagner-véréhez, nem is bírta soká. A nevelőnősből rövid idő előtt kiesett s azóta... Tegnap aztán a mademoisellel egy igen csunya meglepetésben részesítette a debreczeni gyöngédteleen es lovagiatlan rendőség. Tegnap átadott neki egy kis levelkét; a kis leveléket egész hivatalos nyelven ugy hívják: kényszerutlevél. Erre a mademoiselle azzal szolgált ra, hogy beavatkozott a rendőség oltalma alatt álló hölgyek privilégiumába... A kényszerutlevéllel a csinos kreol-arczu francia kisasszonyt még tegnap Svájczba szállították; még adieut sem mondhatott annyi kedves ismerősének. Ott folytathatja utját egy szebb hazába — Parisba...

* **Petőfi-ünnep Ér-Mihályfalván.** Ér-Mihályfalván szintén kegyelettel ünnepelték meg Petőfi halálának 50 éves évfordulóját. Az iparos-kör 30-án este 8 órakor saját helyiségeben rendezett ünnepséget, amelyen Timkó István egyleti elnök felolvasta Jókai Mór Apotheozisát, Kepler Lajos gimnáziumi tanuló elszavalta Pósa Lajos ez alkalomra irt költeményét, Katona Ferencz Petőfinek Egy gondolat bánt engemet című költeményét szavalta el. Végül Timkó István Endrődi Sándor Petőfi című költeményét szavalta el es a közönség elénekelt a Szózatot.

* **Sima csődje.** Szegedről írja tudósítónk: Sima Ferencz ügyvédének kérvényét hogy csődvagyon hiányában szüntesuek meg a csődöt, a törvényszék elutasította, mert Simának több olyan vagyona van, a mit idáig nem leltároztak, de pótlólag a csődötömeghez csatolni rendelték.

* **Körözött szakállas asszony.** A debreczeni rendőséghez érkezett átirat szerint a budapesti törvényszék körözi Gedeon Andrásné Pfléger Juliannát. A körözés törtériját érdekesnek tartjuk egész teljességében elmesélni.

Néhai jó Gedeon András pelyhedző állal vette feleségül a hetvenes években Pfléger Juliannát. A pelyhedző áll ezuttal nem a férjre, hanem a menyecskére illett, a kit az Isten csinos kis szakállal áldott meg, a mely a boldog házasság éveiben IV. Henriknek is hecsületére való formában fejlődött ki. A férj előbb beleöszült, azután belehalt ebbe

a természeti csodába, amely az ő hitvese állát szuróssá tette, az özvegy pedig fátóval a fején elindult tiz krajczárért mutogatni selymes fekete szakállát. Ettől fogva egy darabig nevezetes asszony lett s a vásáros bódék kikiáltói egyre őt emlegették:

— Gedeon Andrásné, a szakállas hölgy, a század csodája!

A Század Csodája pedig naphosszat ült piros függöny mögött aranyos karos székben s türte, hogy kíváncsi szemek mustrálják s kételkedő látogatók az állát megcsiklandozzák. Mert nem mindenki hitte el, hogy töve is van annak az asszonyi szakállának.

A mikor azonban a gubacsi határtól a filatori gátig minden fővárosi halandó, sőt a jó provincia is megbámulta már Gedeon szakállas özvegyét, a Század Csodája fölcsapott jónőnek s kártyavetés-sel tengette életét. A szakála révén ebben a mesterségben is híressé lett s volt dolga bőven.

A télen többi közt K. magánhivatalnok hívatta a lakására s kártyát vettetett vele. Az özvegy három koronát követelt a kártyavetésért, de K. megtagadta kérését, Gedeonné a szakállát tépte dühében erre a méltatlanságra s e pazarlásában csak a sarki frendőr akasztotta meg, a ki kituszkolta K. lakásából.

Az ügynek a büntető járásbíróóság előtt volt a folytatása s Gajzágó ítéletábrái bíró, a büntetőjárásbíróóság vezetője, közönség ellen elkövetett kihágás és magánlak megsértésének vétsége miatt pénzbüntetésre ítélte a szakállas kártyavetőt. Hónapok multak el azóta, de özv. Gedeon Andrásné nem mutatkozott a büntetés lefizet sere. Gajzágó bíró erre megkereste a rendőrséget, hogy állítsak elő mára a szakállas hölgyet.

A kiküldött detektívek azzal a hírrel tértek vissza, hogy Gedeonné Szűz-utca 7. sz. lakásáról ismeretlen helyre tavozott. Keresték, kutattak mindenfelé, de hiába volt, — nem tudták megtalálni. A ravasz özvegy könnyen elbujhatott a büntető igazság őrei elől: bizonyára leborotváltatta híres szakállát.

* **A Polgári Kerékpáros Egyesület** f. hó 4-én, holnap, pénteken este 8 órakor az egyesületi helyiségben a Nagyváradi versenyen való részvétel ügyében értekezletet tart, melyre a tagok teljes számban megjeleni kéretnek.

* **Üdvözlő táviratok.** A tegnap ünnepélyre az ország minden részéből érkeztek üdvözlő táviratok, hazafias örömet fejezven ki az ünnepély felett. Ezeket a Csokonai körlevéltárába fogják elhelyezni.

* **Ugron Gábor — főispán.** A kik részt vettek a segesvári Petőfi-ünnepen, természetesen legtöbbet foglalkoztak a szekelyekkel, a kik az ünnep színpompáját adták. Több fővárosi ur beszédbe ereszkedett egy ilyen szekely csoporttal:

— Hova valók kentek?

— Bögöziek vagyunk; felelte tisztesség-tudóan a legöregebb szekely.

— Melyik megyében van ez a Bögöz.

— Udvarhelyben, volt a válasz, a mire a fővárosi ur a politikai térre akarta terelni a beszédet:

— Ki most a főispánjuk?

Ez a kérdés a szekelyeket bosszantotta, meg nevette is. A legöregebbik gunyosan szólt a fővárosihoz:

— Hát még ezt sem tudja az ur? Ugyan, ugyan. Hát ki lenne más a főispánunk, mint Ugron Gábor. Már husz esztendő óta ő az.

A fővárosi ur nem politizált többet a

szekelyekkel. A mikor elávozott az öreg góbé imígy oktatta ki atyafiait:

— Lássátok, ilyenek az urak. Tanulnak, tanulnak és még sem tudnak semmit. Még azt sem tudják, hogy Ugron Gábor a mi főispánunk.

* **Időjárás.** Az orsz. meteorologia-intézet 1899 aug. 3-iki jelentése: Tegnap csupán Erdély délkeleti részén volt némi eső. Ma reggel az ég általában derült. A hőmérséklet változatlan.

* **Irodalmi per Debreczenben.** Hosszu volna leírni azt a pert, mely Debreczen legújabb szenzációja. A per története röviden ez. A nemzet egyik jelenleg Debreczenben tartózkodó vándor tollnoka, N e m z e t f f y S z é k e l y G e r ő még a mult évben írta meg egy hazafias kalmi költeményét s ki is adta egy három krajczáros füzetben. A nemegy másik, jelenleg szintén Debreczenben tartózkodó vándor dalnoka, H a z a f f y V e r a y J á n o s fogta magát s illusztris kollegája művét lemásolta s kiadta saját neve alatt. Debreczenben került össze a két dalnok s ugyan-csak itt derült ki a rettenetes irodalmi tolvajlás. Nemzetffy perelni akar, Hazaffy megrovási kalandokat gyárt; egy szóval sejtteni sem lehet, hogy fog végződni Debreczen legújabb irodalmi pere.

* **A magyar lapkiadók orsz. szövetségének** ülését Zilahi Simon elnök aug. hó 3-ra Nagyváradra egybehozta. Rábel László a szövetség titkára elkészítette az alapszabályok tervezetét és a nagyváradi gyűlésen ez az alapszabálytervezet kerül megvitatás alá. E szövetség szeptember hóban is fog gyűlést tartani, és pedig Sopronban valószínűleg szept 10-én, mikor a második kongresszus napirendjét foja a bizottság megállapítani.

* **Egy szerb gőzös katasztrófája.** A „C a r N i k o l a” nevű szerbszemélyszállító gőzösnek augusztus hó 1-én a Kaskapiv csatornában való áthaladása közben kormánykészüléke eltört, minek következtében a gőzös kormányképességét elvesztvén, a víz által a csatorna balparti gátjához sodortatott. A gát padkájába oly kedvezően akadott meg a hajó, hogy az utasok és a személyzet a gátra kiszállhattak. A kiszállásnál való tolongás közben állítólag egy pinczer a vízbe esett és belefullt. A kiszállás után a megkönnyebbült hajó a padkáról leszabadult s a csatornában minden újabb sérülés nélkül végig uszva, a Kaskapu alatti szigetekenél horgonyzott meg.

* **Kis szekeres, nagy szekeres.** . . . Egy n.-hatvan-utcai kereskedő megalkudott egy taligással két zsák liszt elszállítására. A taligás el is ment a lisztért a gőzmalomba, de vissza nem tért máig. A kereskedő jelentést tett a rendőrségnek, mely megtudta a számát a lelkiismeretesnek es megbízhatónak éppenséggel nem mondható taligásnak.

* **Irtóháboru a kutyák ellen.** A rendőrség ismételten tudatja a közönséggel, hogy pár nap előtt előfordult veszetzégi esetek folytán a mai naptól kezdve negyven napig a város belterületén szájkosár nélkül járó kutyák összefogdosatnak és agyonbunkóztatnak, tekintet nélkül arra, hogy adófizetési jeggyel el vannak-e látva vagy nem.

* **Új ötkoronások.** Az új koronás bankokkal egyidejűleg hozzák majd forgalomba az új ezüst 5 koronásokat. Ezek is — a forintokhoz hasonlóan 900—1000 finomságúak, de valamivel nagyobbak lesznek, mint a forintok; az ötfrankos nagyságát ellenben nem érik el. — Egy kg. ezüsttövényből 41²/₃ darab ilyen egyenkint 24 gramm súlyú ötkoronásot fognak verni. Az ötkoronás 21.6 gramm szinezüstöt fog tartalmazni, míg 5 db

egykoronás összesen csak 20.875 gramm szinezüstöt tartalmaz. Tehát egy ötkoronásban 0.724 grammal több a szinezüst, mint öt egykoronásban; szóval az ötkoronás érem minden koronájának külön külön mintegy 3.88 fillérrel nagyobb lesz a belértéke, mint a mekkora az egykoronás belértéke. Magánforgalomban mindenki köteles 250 korona összegéig elfogadni az ötkoronásokat. Vagyis ötven darabot.

* **Apróságok Segesvárról.** A vasárnapi segesvári banketten történt, hogy a kissé megmelegedett borhoz gróf Károlyi István jeget öhajtott.

— Adjon jeget, szól egy szász pinczerhez.

— Ich spreche nur deutsch, — volt a felelet.

— Eis, viel Eis, ismétli németül gróf Károlyi.

Öt percz múlva a pinczer visszatért négy adag fagyalttal, mert az ő nyelven Eis, így augusztus táján, fagyaltot jelent. Gf. Károlyi kifizette a fagyaltokat és lemondott a bor élvezetéről.

Általános és kellemes feltűnést kellett Vörösmarthy Béa államtitkár megjelenése Seges árott.

Valaki meg is mondta neki személt-szembe.

— Én nem mint államtitkár, nem mint képviselő, hanem kizárólag mint magánember jöttem ide.

— De az ujságban sem olvastam, hogy jössz méltóságos uram?

— Nem szoktam kiírni, hogy hova megyek, — mondta nyugodtan Vörösmarthy Béa, a ki úgy látszik, nem csak arcban, de jellemében is hasonlít hahatátlan atyjához.

A szíve hozta Segesvárra, mert Vörösmarthy fia nem mulasztotta el, hogy meg ne jelenjen Petőfi sírjánál.

* **Nálunk is — Bécsben is úgy van.** Bécsben történt, hogy a bécsi élékeltársaság kedvelt tagja, Falkenhayn Móricz gróf olyant mondott egy trafikos kisasszonynak, a mi miatt a kisasszony nőf bécsületében serve érezte magát. Pichler Paulina — így hívják a trafik tündérét — nem volt tekintettel a gróf magas rangjára és a törvény előtt bepanaszolta a becsületsértés miatt. Az elsőbíróóság azonban, a mely sehogyan sem akart egy gróftól azok szerint a paragrafusok szerint elítélni, a melyek szerint más emberi halandók cselekméyeit mérlegeli a Justitia, úgy határozott, hogy szép Pichler Paulinát panaszával elutasította. A kisasszony erre felebbezett a második forumhoz, abban a reményben, hogy a második forum az ő javára dönt.

A második forum felülvizsgálván a panaszt, úgy találta, hogy mielőtt a perben ítéletet hozna, azt s kérdést kell eldöntenie, hogy Móricz gróf, a ki az öreg Falkenhayn Ferencz grófnak, az urakháza tagjának a fia, nem élhet-e az immunitás jogával. Így tehát a trafikoslány panaszában ezuttal sem lehetett hozni ítéletet. A trafik tündére most sokaig tündöndhet rajta, a Portoricok és Cubak arnyékadon, hogy miért ur az ur Bécsben is.

* **Világjáró debreczeni diák.** Pár héttel ezelőtt megírtuk, hogy egy VII-ik osztályu debreczeni diák Erdey Károly csak úgy gyalogszerrel Rómába indult megnézni az örök város nevezeteségeit. U közben két leirást is küldött hozzánk, melyet annak idején tarczában közöltünk. A derek és bátor fiu mint bencünket értesít csakúgyan elérte legfőbb vágyát, most már az örök városban Rómában tartózkodik. Utirajtot nem küldött, hanem egy levelező lapon adja tudtul impresziót — mely a következőleg hangzik:

Tisztelt Szerkesztő Ur!

Oly hosszú halgatás után fogadja pár soromat a Kapitolumról! . . . Itt vagyok az örök városban! Itt ragyog rám Italia napja, mely először azon a híres kupolán török meg! Bocssasson meg, hogy uleirásomat felbe szakítam, de nem tehettem másképp! Irni valamiről mikor az ember az el-

ragadtatás pillanatában van teljesen lehetetlen! Aztán meg azt se tudom én, hogy hogyan is szoríthatom egy rövidke levélbe azt, a mit utamban látok! Hiszen tenger sok...

Meddig maradok itt, nem tudom. Összes birtokom 7 cent, a mi arra indít, hogy sátorfám minél előbb felszedjem. Többet majd szóval!

Maradok tisztelettel

Erdey Károly.

A ki ezt a levelet elolvassa, meggyőződhetik, hogy Erdey Károly igazán bátor fiú. Hét cent van a zsebében mindössze, de azért nem esik kétségbe, sőt még jobban gyönyörködik az örök város szépségeiben. Igazi magyar s nem köves vér csörgedez ereiben. Erős, bátor és kitartó. Jó barátai ösztönösen kívánják hogy minden baj nélkül tegye meg ismét hosszú útját Rómától Debreczenig.

* **A városi dalegylet által** a hó 6-án a Nagyerdőn tartandó népünnepélynek a korszolozó terezen lefolyó műsora, a három ajándéktárgy, u. m. egy ponyva, egy fejős kecske és egy göndörbárány kisorsolásával érveget. E sorsolás a jelenlevő nagy közönség előtt nyilvánosan fog megejtetni minden újabb díjfizetés nélkül, oly módon, hogy az esti 7 óráig megváltott 10 kros belépti jegyek masodpéldányai egy urnába dobatóak; közülök egymásután három jegy húzatik ki egy árva gyermek által. Az elsőnek kihuzott jegy tulajdonosa a fentjelzett lovat, — a másodiknak kihuzott jegy tulajdonosa a fejős kecskét, a harmadik jegy tulajdonosa pedig a göndörbárányt kapja ajándékba. Ezen tárgyak a nyertesek által a helyszínen azonnal birtokba vehetők. A kihuzott számok annak idejében a helyi lapokban is közre fognak tétetni.

* **Elromlott a telefon.** Egy kereskedő az iroasztalánál ül s szorgalmasan hesegeti arczáról a szemtelenkedő legyeket. Ugyan mit is csinálna az ember ebben a gondolatszorító hőségben. Egyszer megszólal a telefon csengője patthog berrepéssel.

A kereskedő megtöri citromszinü arczát s a telefonhoz siet.

— Halló! Te vagy Berczi? szól a kereszködő.

— Igen.

— Szervusz öregem! — Itten Muki beszél.

— Szervusz kedves komé! — Hogy és mint? . . .

— Köszönöm csak megvolnék.

— És kedves nőd?

— Nyaral. Ugye lehet, elnézek hozzá. Nagyon türelmetlenkedik már a kicsike . . .

— Add át tisztelemet és kezeskönyvet a nagyságának.

— Köszönöm, köszönöm! hajlongott a kereskedő nyájasan.

— Igaz, Berczikém . . .

— Nos?

— Megennél nekem egy kis szivességet? Nagy hála rá köteleznél ezáltal . . .

— Oh kész örömmel!

— Légy szíves kérlek, kölcsönözz pár papig harmincz pengőt . . . Tudod már a hónapnak a vege felé közeledünk . . . Megteszed? . . . Igen? . . .

— Általános némaság elképedés.

Néhány pillanatnyi kínos szünet után Muki nyugtalankodni kezd és újból bele kiált a csodás masnába:

— Halló! Halló! . . .

A némaság és elképedés csak fokozódik.

A kereskedő pedig nagy lelki nyugalommal elvezi füle mellől a kagylót, megkopogtatja vele nehanyszor a telefon hangkürtjét és imígyen szól:

— Teringgettél! . . . Már megint elromlott a telefon.

* **Köszönetnyilvánítás.** A Petőfi-Dal-
kör s mindazok, — kik a debreczeni Könyvnyomdászok Szakegyesülete által 1899. jul.

30-án rendezett Gutenberg ünnepélyen elért erkölcsi sikert lehetővé tették, fogadják szív es

közreműködésükért hálás köszönetünket. — Debreczen, 1899, augusztus 2. A Gutenberg-ünnepély rendező-bizottsága.

* **A Debreczeni Könyvnyomdászok Szakegyesülete** által július 30-án tartott Gutenberg ünnepélyen felülfizettek: Varga Lajos, Somos Arpád, Nikhazy Daniel 4—4 kor., Donogán István, Hegedüs Sándor, Privitzer József, Brinke Ede, Scaff János, 2—2 kor., Gelmann testvérek 1 kor 20 fillér., Farkas Agoston é, Furman Lajos 1 kor 20 fillér., özv. Dák Mihályné T. F., Erdélyi Ferencz 1—1 kor., Béressy Mihályné 80 fill., Müller Endre 20 fill. Fogadják a fentnevezettek a Gutenberg-ünnepélyt rendező bizottság nevében hálás köszönetemet. Debreczen 1899 aug. 2. Benedek Sándor pénztárnok.

* **Nagyot hallás.** Egy gazdag hölgy, a ki a nagyot hallás és fülzúgástól O. Nicholson művészi füldobja által meggyógyult, annak — illetve intézetének — 20.000 markát ajándékozott, hogy ezen pénzből olyan süketek és nagyot hallók, a kiknek nem engedik anyagi viszonyaik, hogy a füldobot beszerezhessék, ingyen láttassanak el. Levelek czimzendők: «Institut E. W. Nicholson «Longcatt» Gunnersburg, London, W. England.»

Táviratok.

Kormányválság Belgiumban.

Brüsszel, aug. 2. Az új kabinet megalakulását mára még nem várják. A halogatás oka az, hogy hadügyminiszternek olyan embert akarnak megnyerni, a ki programjába felveszi az általános hadkötelezést. De Smet de Maer kijelentette, hogy az egész kormány sikrá fog szállani a proporzionális választási rendszerért és nemi módosításokkal elfogadja Theodor képviselőnek az aranyos képviseletre vonatkozó indítványát.

Petőfi ünnep Brassóban.

Brassó, aug. 2. Brassóban tegnap este szépen sikerült Petőfi-ünnepet rendezett a brassói nemzeti szövetség. A zsufolásig megtelt színházban Hegyesi Mari, a Nemzeti Színház művész-nője Jókai Apo heosisát szavaltta. A gyönyörű előadó valóságos tapsvihart keltett. Bartók Lajos lelkes beszédben méltatta Petőfit buzdította a közönséget Petőfi emlékének évenként való megünneplésére és megígérte, hogy a Petőfi társaság estenként egy egy tagjával képviselteti magát. Beszéde, melyben a nemzetiség-kétség meghódításáról beszélt, frenetikus hatást keltett. Endrődy Sándor Petőfi című költeményét szavaltta előriási hatás mellett. Szavalt még ifj. Herman Antal és Szele Béla, végül a Szózat elénekése után élőképeket mutattak be Petőfi al-téből. Az ünnep lelkes hangulatban tartotta a közönséget.

Vizbe fullt matrózok.

Fiume, aug. 2. A Fiumeban horgonyzó hajó nagy legénysége tegnap este 9 óráig szabadságot kapott. A legények ellepték Fiume oszteriait és mulatóhelyeit. A «Monarch» toronyhajó négy matróza erősen berugott és csak tíz óra után gondolt a hajóramenetre. A delta-híd előtt találtak egy rozzant csónakot, a melyben két evezőssel meindultak a Monarch felé. Ötven méternyire a Wien hadihajó előtt léket kapott a csónak és néhány másodperc alatt elsüllyedt. A berugott matrózok és az evezősök segítségért kiabáltak. A Wien és a Monarch hajók leeresztették mentőcsónakjukat, az összes hadihajók vilamos reflektorokkal világították be a tengert. Egy matrózt és egy evezőst megmentettek a többi négy ember a vízbe fulladt.

Fiume, aug. 2. A vizbe fullt matrózok a következők: Schertner Gottfried Omlützsből, Strifler Elek Arad, Ossenkowszky György Trieszt, Bakic Ernő Fiumeből. A megmenekültek pedig: Bersa Gyula Monfalconeből, Smrtnik Ernő Triesztből és Krasovits András Fiuméből. Szapári kormányzó a hajószerecséltlenségről részletes jelentést tétetett magának.

A magyar ipar érdekében.

A kereskedelmi miniszter leiratot küldött az országos iparegyesületnek, a melyben az egyesület megnyugtatósául közli, hogy már régebben tárgyal a belügyminiszterrel oly irányban, hogy a hazai törvényhatóságok összes ipari szükségleteik beszerzésénél és ipari munkálataik kiadásánál a versenyképes hazai ipar termékeit előnyben részesítsék s ez irányban kötelező határozatot hozzanak.

Ez egy igen helyes, igen okos és eredményeiben bizonyára az intenczióknak megfelelően képes in ézkedés volna.

Masrészt elég szomorú, hogy Magyarország törvényhatóságait szinte kényszeríteni kell a magyar ipar termékeinek felhasználására, vagyis hogy a külföldiekkel szemben előnyben részesítsék a versenyképes magyar ipart.

Ilyen felszólalás igen sokszor történt már, de sohasem gondoltak arra, hogy a törvényhatóságokat mintegy kényszerítsék arra, hogy ez irányban kötelező határozatot hozzanak.

A kereskedelmi miniszter részéről megtörtént a kezdeményezés, tárgyal a belügyminiszterrel s most már ezen fordul meg, hogy a törvényhatóságokat a helyes utra tereljük.

Tudjuk, hogy lesznek ebben az országban olyanok is, akik az iparpartolást, a hazai ipar előtérbe tolását ketkedő mosolylyal fogadják, hogy az ily intézkedéseket nem veszik komolyan, úgy okoskodván, hogy a pénzügyi momentum tulajdonképen a mérvadó s ha egyenrangú, egyenlő jóságú ipari terméket a külföldről olcsóbban kaphatni, hát bizony onnan fogják ezt ezentul is beszerezni.

Tudjuk és sajnosan kell konstatálnunk, hogy nálunk a nemzeti sovinizmus oly kevésbé van kifejlődve, hogy még hatósági szuggerációra is van szükség annak élesztésére. Még oly kevéssé ment át a nagy tömeg vérébe az önállóságának erete, hogy az mindig mint gyorsan elhaló szalmatűz lángol csak fel, ese ről-eseire hatalmas szónoklatokban és remekül-pörgő vezércikkekben is nyilvánul, de másnapra a tűz hamva sincsen már meg, mert ezt is elfujja közöny lanyha szellője s a szép szónoklatok pusztában elhangzó szavaknak, a vezércikknek elkoptatott frázisoknak tűnnek fel.

Reméljük, hogy a kereskedelemügyi miniszter kezdeményezése jó talajra bukkant a belügyminiszteriumban s kívánjuk, hogy ott ne bánjanak el a dolgokkal valami nagyon bürokratikus módon, mert esetleg közbe jöhet valami s az egész jó szándék — csak szándék marad.

Azért írjuk ezt, mert igazán nagyobb hatású kezdeményezésnek hisszük az egészet, nem akarjuk megint csak a pillanatnyi felbuzdulás kifolyását látni és csalódnai.

Minden szóval többet ér a tett.

Sikkasztó számtanácsos.

— Saját tudósítónktól. —

Debreczen, aug. 1.

Gubics Antal nyugalmazott számtanácsos elhalt tisztviselő alírájának hamisítása által csaknem százezer forinttal károsította meg az állampénztárt.

Még 1897 tavaszán feltűnt Kovács Sán-

dor pénzügyigazgatósági számtanácsosnak, hogy egyes nyugdíjas hivatalnokok nagyon sokáig szedik fel nyugdíjaikat. Voltak ezek között olyanok is, a kik már régen meghaladták a százézeteket. — Kiválgatott néhány nyugdíjat és ezeket beküldte az előjáróságokhoz, hogy kikérje az illetők esetleges halotti bizonyítványát.

Az előjáróságok azonban nem teljesítették ezt a kérelmet, körülbelül egy évig várakoztak, míg aztán saját felelősségükre kezdték meg a nyomozást. Kovács számtanácsos a pénzügyigazgatóság számososztályának a vezetője, megbízta Csisztula számvizsgálót, hogy járjon a dolog után.

Az államhivatalnokok nyugdíját ugyanígy fizetik ki, hogy az illető nyugdíjas nyugdíját mindenkor tartozik annak a háznak a házmesterével aláírni, a melyben lakik. Ennek az aláírásnak alapján az illető kerületi előjáróság igazolja, hogy a nyugdíjas még él. Az ilyenképpen hitelesített nyugdíjakat benyújtják a számvévisésnél, ahol elkönyvelik és átadják azután a pénztárnak. — A pénztárnál a nyugta ellenében kaptak elismervényt, a melyben a d a s a után aztán a pénzt kiszolgáltatják.

Kovács számtanácsosnak különösen az tűnt fel, hogy leginkább a Molnár és Váczi utcákból jön több nyugta, a melyek mar rendkívül öreg embereké lehetnek. Csisztula számvizsgáló elment az illető házakba, ahol legnagyobb meglepetésére azt tapasztalta, hogy a házmesterek, a kik a nyugdíjakon szerepelnek, nem is léteznek. — Ez a körülmény mindjárt igazolta, hogy itt csalás esete forog fenn.

Most Csisztula a rendőrségi bejelentő hivatalhoz fordult, a hol az illető nyugdíjasok lakását, a kiknek nevei a nyugtán szerepelnek, hivatalosan megtudta. Elment a rendőrség által adott lakásokra és meggyőződött róla, hogy az illetők már régen meghaltak. — Ugyanekkor derült ki Bozóky Károly pénzügyminiszteri számvizsgálónak csalásai is.

A nyomozást tehát folytatták. Gubics ekkor már igen nyugtalan volt, de azért gyakran feljárt a hivatalba, a mely a Várpalota első emeletén van.

A vizsgálat eddigi eredménye az, hogy Gubics már 1885 óta üzte a csalásokat. Hogy ne tűnjék fel senkinek a dolog, minden hónap második napján, mikor a nyugdíjasok felveszik fizetéseiket, a jó öreg Gubics bácsi — a hogy mindenki szőlította — szintén felvette 3-4 embernek a nyugdíját, csak hogy azoknak ne kelljen tolongani, csak hogy azt természetesen nem tudta senki, hogy kétszer, háromszor annyi nyugdíjat nyújtott be, mint a mennyit átvett.

A hivatalban mindenki rendkívül tisztelte és becsülte, sőt Kovács számtanácsos még akkor is, a mikor Gubics már nyugdíjas volt, felkérte őt, ügyeljen fel, mert hamis nyugdíjakat nyújtanak be. Ilyképpen önmaga figyelmeztette a bűnöst, hogy üzelveinek nyomában vanok. — A mikor aztán a Bozóky ismeretes esete kiderült, Gubicsot megijesztette és körülbelül egy év előtt abba hagyta a csalásokat.

A titokban folytatott vizsgálat folyamán azonban egyre több gyanu merült fel Gubics ellen. Még a vizsgálatot vezető Kovács és Csisztula sem akarták elhinni ezt a felfedezést. — Azonban ekkor néha olyan terhelő adatok állottak rendelkezésükre, — hogy jelentést tettek Hilberth pénzügyi tanácsos, — helyettes pénzügyi igazgatónak, a ki a szabadságon levő Gassner Pál királyi tanácsos pénzügyigazgató helyett most az ügyeket vezeti.

Hilberth tette meg aztán a főjelentést a rendőrségnek, mely Pekari kapitányt bízta meg a vizsgálattal. Pekari tegnap délután detektívekkel idézést küldött Gubicsnak, kit a detektívek egy földi-úti kávéházban találtak meg és rögtön fiakeren bevitték a főkapitányságra. A kapitány vállatára fogta a 73 éves öreg embert, ki részben beismerő, részben tagadó vallomást tett.

A számvévisésnél eddig megejtett vizsgál-

lat hatvan ezer forint kárt konstataált, de igen valószínű, hogy a kár meghaladja a százezer forintot.

KÖZGAZDASÁG.

Szerződészegő munkások. B.-Csabáról jelentik, hogy gróf Apponyi Albert vandhái uradalmán a cseplő munkások szerződésileg elvállalt kötelezettségüknek nem akarnak eleget tenni. Daczára annak, hogy nagyon kedvező bérfizetésük van, sztrájkjal fenyegetőznek, elannyira, hogy az uradalmi tisztartó kénytelen volt a szolgabírószághoz fordulni.

A gömörmezei éhínség és a földmívelési miniszter. Gömörmezeiben mintegy tízezer munkáscsalád küzd éhínséggel. A nagy áradások következtében a nép munka és kenyér nélkül van és a legborzasztóbb helyzebe jutott volna, ha a kormány nem gondoskodik a nyomor és inség enyhítéséről. — Bornemissza alispán ugyanis részletes jelentést tett Darányi földmívelési miniszternek, ki késedelem nélkül pillanatnyi megégyről gondoskodott, de egyben intézkedett, hogy az ország különböző vidékein folyamatban levő közmunkáknál, a mennyire a munkásokra szükség van, a gömörmezeiek első sorban részesüljenek figyelemben.

Arató sztrájk. Brázy Kálmán országgyűlési képviselő pellerdi birtokán mintegy 600 arató munkás beszüntette a munkát. Mint a «Kel. Ért.» jelenti, a munkások azért szegtek meg a szerződést, mert a konvencziót rossznak tartják; továbbá az uradalomtól azt kívánják, hogy a rossz termés következtében nagyobb részt adjon. — Vanics Sándor főszolgabíró megjelent a sztrájkoló aratók közt, hogy az ellentéteket kiegyenlíthesse, de ez eddig nem sikerült. Az uradalom a földmívelésügyi osztályához fordult munkásokért, mely azonban tekintettel a fennforgó körülményekre a kérést megtagadta.

Sertés vásár.

Kőbányai sertés piac. Aug. 2. Magyar elsőrendű Öreg nehéz (pársonkint 400 kgm felüli) — kr. Közép p. kint 30—400 kg. sulyban 41¹/₂—42 kr. 320 kilog sulyban Fiatal közép (pársonkint 251—250 kg. 44—45 kr. Fiatal könnyű pársonkint 250 kg. sulyban 45 krig. Szerbiai : Nehéz p. kint 260 kg. f. sulyban 43—44 krig.

Sertés létszám: 1899. évi Julius hó 30. napján volt készlet 43.850 darab, Jul. 31. felhajtott 553 drb, 1899 Jul. 31-én elszállított 235 db. 1-ére maradt 44168 db. A hizott sertésüzlet irányzata változatlan.

Budapesti gabonatözsde.

Aug. 2.

A készáruüzlet hivatalos árjegyzései a következők

B u n a	kilós	Ár 100 kg.		kilós	100 kilogramm ára	
		frttól	frtíg		frttól	frtíg
Bánsági	6	76	8.65 — 8.85	80	09.10 — 09.20	
"	"	77	8.75 — 08.85	81	09.00 — 09.00	
"	"	78	08.85 — 09.09	82	— — — —	
Tiszavidéki	6	79	09. — 09.10	—	09.10 — 09.20	
"	"	76	8.65 — 8.85	80	— — 0.00	
"	"	77	8.75 — 8.85	81	0000 — —.00	
Pestvidéki	6	78	08.85 — 90.00	82	0905 — —.10	
"	"	79	08 — 90.85	—	— — —.50	
"	"	79	8.60 — 8.75	80	— — — —	
Fehérmegyei	"	76	8.70 — 8.80	81	08 95 — 0900	
"	"	78	8.80 — 8.95	82	— — — —	
"	"	79	08.50 — 08.60	—	— — — —	
Bácskai	6	76	8.60 — 08.75	80	— — — —	
"	"	77	8.70 — 8.80	81	00 — — 00 —	
"	"	78	8.65 — 08.85	82	0000. — 00 —	
Északmag.	"	79	8.75 — — — —	—	— — — —	
"	"	79	— — — —	80	— — — —	
"	"	79	— — — —	81	— — — —	

	Min. hekt.-ben	Arkilogram	
Rozs elsőrendű	uj	70—72	6.50
" másodikrendű	"	—	6.40
Árpa takarmánynak	"	60—62	5.90
" égetni való	"	62—64	5.70
" serfőzdei	"	64—66	6. —
Zab	uj	39—41	5.80
Tengeri bánsági	uj	—	4.60
" más nemű	"	—	5. —
Repcze bánsági	"	—	11.90
			4.15
			4.45

Építőmesterek figyelmébe!

A debreczeni termény- és áru-raktárban nagyobb mennyiségű építési oszlop, állvány stb. egészben vagy részletekben eladó.

Ügyes képviselők

aether. olajok, essenciák, rum, cognac és borok eladására magas jutalék, rövid próba idő után fix fizetés mellett fr. Werich, Prossnitz (Mähren) cégnél felvétetnek.

Clayton & Shuttleworth
mezőgazdasági gépgyárosok Budapest 68. sz. által a legújanyosabb árak mellett ajánlatnak:

2 1/2 egész 12 lóerős, számkiszorítók, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

Locomobil és gőzcseplőgép-készletek
továbbá járgány-cseplőgépek, löhéré-cseplők, tisztító-rostát, aratógépek, szénagyűjtők, boronák.

"Columbia-Drill"
legjobb sorvetőgépek, szecskavágók, répvágók, kukorica-morzsolók, daráló, őrlő-malmok, esztames acél-akék.

2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

Részletes árjegyzékek kint, magyar nyelven és németre fordítva.

Lincolni törzsgyárunk a világ le-nagyobb locomobil- és cseplőgép-gyára.

Üzleti könyvek nagy raktára.

HOFFMANN és KRONOVITZ

 KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZEN, a főpostával szemben.

Ajánlkozik:

nyomtatványok elkészítésére,

kereskedők, gyárosok és iparosok részére.

Levélpapír czégnomással

1000 drb. 3 frt 50 krtól feljebb.

Levélborték czégnomással

1000 drb. 2 frttól feljebb.

Monogrammal ellátott

Lakadalmi és báli meghívók.

Eljegyzési kártyák

 nagyon olcsón.

Névjegyek

Tánczrendek

Számlák

Jegyzékek

Üzletjegyek

Körlevelek

Árjegyzékek

Műsorok

Zárszámadások

Evi jelentések

Dombornyomásu galvanizált remek

 reklam falragaszok.

Pinczérszámlák, bor és sörczimké.

Menu kártyák a legdiszesebb kivitelben.

Regények, elbeszélések, költemények.

Tudományos és szakmunkák előállítása.

Rovatos iver, tabellák.

Részvények, szelvények.

Elsőbbségi kötvények, értékpapírok.

Diszesen kiállított étlapok.

 igen mérsékelt árak mellett.

Ruggyanta bélyegzők igen olcsón.